

LECTIO XXXV: Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Άσκηση Ι.

Να αναγνωριστούν οι αιτιολογικές προτάσεις του κειμένου (σύνδεσμος, έγκλιση και ακολουθία).

Λύση

- **quod infelicitur vixerint:** δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το miseretur. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod και εκφέρεται με υποτακτική, επειδή δηλώνει υποκειμενική αιτιολογία, χρόνου παρακειμένου (vixerint), διότι εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (miseretur: υποτακτική ενεστώτα) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν.
- **quoniam Regulus aberat:** δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το placuit. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quoniam και εκφέρεται με οριστική (aberat: οριστική παρατατικού = σύγχρονο), διότι δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία.
- **quia nihil illis reliquerat pater:** δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το acceperunt. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quia και εκφέρεται με οριστική (reliquerat: οριστική υπερσυντελικού = προτερόχρονο), διότι δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία.
- **cum a Carthagine semper tributum ipse exigere:** δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το aequum erat (απρόσωπη έκφραση). Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο cum και εκφέρεται με υποτακτική, διότι η αιτιολογία είναι

αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (*exigeret*), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*aequum erat*)¹ και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

- **quibus populus Romanus loco soceri fuit**: δευτερεύουσα αναφορική - αιτιολογική πρόταση που προσδιορίζει τη λέξη *viros* και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στην προηγούμενη επιφωνηματική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quibus* [ισοδυναμεί με *quod* (= επειδή) *eis*] και εκφέρεται με οριστική (*fuit*: οριστική παρακειμένου = προτερόχρονο), διότι εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία.

¹ Σημ.: συγκεκριμένα από το *conferre*, το οποίο, αν και απαρέμφατο ενεστώτα, δηλ. μορφολογικά αρκτικού χρόνου, θεωρείται εδώ ιστορικού χρόνου, λόγω της εξάρτησής του από το *aequum erat*, που είναι παρελθοντικός χρόνος

Άσκηση II.

Να αντικατασταθεί ο προσδιορισμός του αιτίου που δηλώνεται με εμπρόθετο ή αφαιρετική από αιτιολογική πρόταση· π.χ. *homo punītus est propter suam audaciam* (θράσος) = *homo punītus est* (τιμωρήθηκε), *quod audax* (θρασύς) *erat*. Να δικαιολογηθεί η έγκλιση της αιτιολογικής πρότασης και η ακολουθία των χρόνων (αν χρειάζεται):

Milites timōre arma abiciunt (timeo) =

Virum propter virtūtem admirāmur (fortis sum) =

Adulescens cupiditāte pugnandi periit (cupio pugnāre) =

Propter mortem patris infeliciter vixērunt (morio) =

Λύση

Milites timōre arma abiciunt (timeo) = *Milites arma abiciunt, quod/ quia/quoniam timent.*

Virum propter virtūtem admirāmur (fortis sum) = *Virum admirāmur, quod/ quia/quoniam fortis est.*

Adulescens cupiditāte pugnandi periit (cupio pugnāre) = *Adulescens periit, quod/ quia/quoniam pugnare cupiebat.*

Propter mortem patris infeliciter vixērunt (morio) = *Infeliciter vixērunt, quod/ quia/quoniam pater (suus) mortuus erat.*

Οι παραπάνω προτάσεις εκφράζουν πραγματική αιτιολογία και γι' αυτόν τον λόγο εκφέρονται με οριστική έγκλιση. Οι αιτιολογικοί σύνδεσμοι *quod*, *quia*, *quoniam* μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά.

Άσκηση III.

Να συνταχτεί η πρόταση: id senatui publice curāri placuit.

Λύση

placuit: απρόσωπο ρήμα.

curāri: υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα placuit και τελικό απαρέμφατο.

senatui: δοτική προσωπική λόγω του απροσώπου ρήματος placuit.

id: υποκείμενο στο απρφ. curāri (ετεροπροσωπία).

publice: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο απρφ. curāri.

Άσκηση VI.

Να γίνει χρονική αντικατάσταση του τύπου exigeret· να κλιθεί το ουσ. aes.

Λύση

Ενεστώτας	exigat
Παρατατικός	exigeret
Μέλλοντας	exacturus sit
Παρακείμενος	exegerit
Υπερσυντέλικος	exegisset
Συντελεσμένος Μέλλοντας	-

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
Ον.	aes = χαλκός	aera = χάλκινα αντικείμενα
Γεν.	aeris	aerum
Δοτ.	aeri	aeribus
Αιτ.	aes	aera
Κλητ.	aes	aera
Αφαιρ.	aere	aeribus

Άσκηση V.

Να μεταφραστούν στα λατινικά οι προτάσεις:

- a. Κατατρόπωσε (fundo, 3) τους Καρχηδονίους, επειδή ήταν γενναίος
- b. Δεν του έδωσαν χρήματα (pecunia -ae), γιατί δήθεν ήταν πλούσιος (dives)

Λύση

- a. Carthaginienses fudit, quod (vir) fortis erat.
- b. Pecuniam ei non dederunt, quod dives esset. (δηλώνεται υποκειμενική αιτιολογία)

Ημερομηνία τροποποίησης: 15/02/2022